

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 4.7.2007

KOM(2007) 374 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Strednodobé hodnotenie priemyselnej politiky
Príspevok k Stratégii EÚ pre rast a zamestnanosť**

{SEK(2007) 917}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Hospodárska situácia a výzvy	4
3.	Program práce v oblasti priemyselnej politiky.....	5
3.1.	<i>Hodnotenie pokroku a súčasná situácia</i>	5
3.2.	<i>Plánovanie do budúcnosti</i>	6
3.3.	Stavať na priebežnej práci a reagovať na nové výzvy	7
3.3.1.	Horizontálne iniciatívy	7
3.3.2.	Odvetvové iniciatívy	12
4.	Závery	14

1. Úvod

V oznámení z roku 2005¹ Komisia po prvýkrát stanovila integrovaný prístup k priemyselnej politike založený na konkrétnom pracovnom programe horizontálnych a odvetvových iniciatív. Táto politika, ktorá je dôležitým pilierom Lisabonskej stratégie, je zakotvená v úsilí EÚ o zaistenie riadne fungujúceho vnútorného trhu², ako aj otvorených a konkurencieschopných trhov v celosvetovom meradle, a v snahe reagovať na environmentálne výzvy. Rada³ aj Európsky parlament⁴ tento prístup podporili a požiadali Komisiu, aby implementovala tieto politické iniciatívy a v roku 2007 predložila hodnotenie pokroku spolu s novými iniciatívami.

Toto oznámenie má trojaký účel.

- po prvé – opísať súčasnú hospodársku situáciu priemyslu EÚ a určiť hlavné výzvy, ktorým momentálne čelí;
- po druhé – zhodnotiť pokrok dosiahnutý v rámci horizontálnych a odvetvových akcií stanovených v oznámení o priemyselnej politike z roku 2005.
- po tretie – berúc do úvahy súčasné číselné údaje a výzvy, ako aj dosiahnutý pokrok, stanoviť opatrenia na obdobie rokov 2007 – 2009.

Hlavnou úlohou priemyselnej politiky na úrovni EÚ je aktívne poskytovať správne rámcové podmienky pre rozvoj podnikov a inovácie, aby bola EÚ atraktívna pre investície priemyslu a vytváranie pracovných miest berúc do úvahy, že väčšinu podnikov tvoria malé a stredné podniky (MSP).

Účinná a fungujúca priemyselná politika v EÚ musí byť založená na jednotnom a koordinovanom úsilí na vnútroštátnej i európskej úrovni, ako sa to uvádza v článku 157 Zmluvy o ES. Mnohé prvky, ktoré majú zásadný vplyv na konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, sa stanovujú na vnútroštátnej úrovni. Dôležité výzvy, akými sú vytvorenie otvoreného a konkurencieschopného jednotného trhu, ale tiež reakcia priemyselnej politiky na agendu týkajúcu sa energetiky a klimatickej zmeny však nemožno riešiť (alebo možno riešiť len nedostatočne) iba na vnútroštátnej úrovni, a preto je potrebné konať aj na európskej úrovni.

¹ KOM(2005) 474.

² Na komplexnom hodnotení vnútorného trhu sa v súčasnosti pracuje.

³ Rada pre konkurencieschopnosť 29. – 30. mája 2006 a Rada pre konkurencieschopnosť 21. – 22. mája 2007.

⁴ Rezolúcia týkajúca sa priemyselnej politiky, 5. júla 2006.

2. HOSPODÁRSKA SITUÁCIA A VÝZVY

Hoci situácia sa v jednotlivých odvetviach líši⁵, vo všeobecnosti je priemysel zdravý a dynamický a prispieva do veľkej miery k rastu a zamestnanosti v Spoločenstve. Priemysel je i naďalej dôležitou hnacou silou európskeho hospodárstva⁶. Priemysel priamo tvorí približne pätinu výkonu Spoločenstva a počas posledných dvoch rokov vzrástol v priemere o 2,6 %. Je dôležitý pre inovácie, zodpovedá za 81 % výdavkov súkromného sektora na výskum a vývoj a poskytuje rastúci počet vysoko kvalifikovaných pracovných miest. Tým hrá ústrednú úlohu pri transformácii Európy na znalostnú ekonomiku. Počas posledných troch rokov zamestnanosť v priemysle zostáva relatívne konštantná, po poklese o 5 % v rokoch 2000 – 2004⁷. Priemysel nepriamo ovplyvňuje dynamiku mnohých odvetví služieb, čím významne prispieva k rastu a zamestnanosti. V niekoľkých priemyselných odvetviach, akými sú IKT, elektrotechnika a strojárstvo, došlo k dlhodobému a stabilnému rastu pridanej hodnoty, ktorý sa v posledných rokoch ešte zrýchlil⁸. V roku 2006 sa takisto podarilo prilákať do Spoločenstva viac priamych zahraničných investícií, ktoré vzrástli o 42 % v porovnaní s 35 % zvýšením ich odlivu⁹.

Zatiaľ čo priemyslu sa v súčasnosti darí dobre a plne využíva priaznivý hospodársky cyklus, možno očakávať, že globalizácia, technologický pokrok a environmentálne výzvy sa v nadchádzajúcich rokoch zintenzívnia.

EÚ podáva dobrý výkon, pokiaľ ide o obchod s tovarom, kde sa podiel jej exportu na svetovom obchode stabilizoval približne na úrovni 15 %. **Globalizácia** sa však už netýka výlučne obchodu s tovarom. V poslednej dobe sa zväčšil rozsah činností, s ktorými spoločnosti obchodujú a ktoré zadávajú externým subjektom, keďže IKT, organizačné inovácie a rastúca základňa kvalifikovaných síl v Indii a Číne umožňujú spoločnostiam rozdeliť hodnotové reťazce a zadávať externým subjektom priebežné vstupy a úlohy. V tomto meniacom sa prostredí spočíva konkurenčná výhoda v optimalizácii globálneho hodnotového reťazca. V záujme dosiahnutia tohto cieľa potrebujú mať spoločnosti pod kontrolou dôležité články tohto hodnotového reťazca, ako sú inovácie a výroby „šité na mieru“, niekedy prostredníctvom zoskupení, ktoré ukotvia inovačnú kapacitu v Európe. Spoločnosti tiež v čoraz väčšej miere poskytujú integrované riešenia pozostávajúce z balíkov služieb a výrobných činností.

Rýchly **pokrok vo vede a technike** vytvára príležitosti pre výrobcov prispôbiť sa a využívať nové technické možnosti. Výroba v EÚ sa však i naďalej špecializuje na odvetvia, ktoré využívajú technológie v strednej miere, a doteraz nevyužila výhody rýchleho rastu určitých vysoko technologicky vyspelých odvetví, ani potenciál zavádzania IKT. Prísne predpisy týkajúce sa výrobkov na určitých trhoch brzdia nevyhnutné zdokonaľovanie priemyslu. Normy, práva duševného vlastníctva (IPR) a postupy verejného obstarávania by mohli takisto viac podporovať inovačné odvetvia. Zatiaľčo zlepšovanie dopytu je dôležité pre

⁵ Priemyselná štruktúra EÚ (GR pre podnikanie a priemysel, 2007).

⁶ Podrobné informácie nájdete v pracovnom dokumente útvarov Komisie SEK(2007) 917, ktorý je pripojený k tomuto oznámeniu.

⁷ Eurostat: Zisťovanie pracovných síl.

⁸ Priemyselná štruktúra EÚ (GR pre podnikanie a priemysel, 2007): Priemerná ročná miera rastu v oblasti IKT dosiahla v rokoch 1995 – 2006 úroveň 6 %, ale v období 2004 – 2006 vzrástla na 10 %. Porovnateľné číselné údaje pre elektrotechniku a strojárstvo boli 2 % a 5 %.

⁹ Tlačová správa Eurostatu 70/2007 z 24. mája 2007.

inovačnú kapacitu priemyslu, niektoré odvetvia brzdia nepriaznivé trhové štruktúry. Skutočnosť, že neexistuje veľký zjednotený obranný trh bráni tomuto odvetviu dosiahnuť svoj plný inovačný a hospodársky potenciál. To do istej miery platí aj pre liečivá.

EÚ si stanovila ambiciózne ciele v oblasti životného prostredia s cieľom **zvýšiť energetickú účinnosť a znížiť emisie skleníkových plynov** do roku 2020 prinajmenšom o 20 % a podporovať obnoviteľné zdroje energie¹⁰. Európsky priemysel už dosiahol dôležitý pokrok v zlepšovaní svojej energetickej účinnosti. Má tiež všetky predpoklady, aby sa chopil príležitostí, aké predstavujú vznikajúce environmentálne odvetvia. Environmentálne odvetvia v Európe zastávajú z globálneho hľadiska popredné miesto vďaka svojim technológiám, ktoré vytvárajú obrat približne 2,2 % HDP a zamestnávajú 3,4 milióna ľudí. Na prekonanie regulačných a ďalších prekážok, ktoré môžu brániť plnému využitiu nových trhových možností, bude potrebné spektrum politických nástrojov, vrátane trhových nástrojov a dobre navrhnutých právnych predpisov. Pri realizácii týchto politických nástrojov sa musí náležite zohľadniť konkurencieschopnosť tých energeticky náročných odvetví, ktoré sú vystavené medzinárodnej konkurencii.

3. PROGRAM PRÁCE V OBLASTI PRIEMYSELNEJ POLITIKY

3.1. Hodnotenie pokroku a súčasná situácia

Oznámenie z roku 2005 ohlásilo niekoľko horizontálnych a odvetvových politických iniciatív, pričom v rámci väčšiny z nich sa už dosiahol značný pokrok¹¹. Vo všetkých prípadoch hrala dôležitú úlohu konzultácia.

Iniciatívy, ktoré už priniesli výsledky, mali priaznivý vplyv na vývoj politiky. Pomohli spojiť, často prostredníctvom skupín na vysokej úrovni (HLG), široké spektrum zúčastnených strán zodpovedných za rôzne oblasti politiky, ktoré tvoria rámec pre činnosť priemyslu, dosiahnuť dohodu o kľúčových otázkach a nájsť cestu vpred.

- To platí predovšetkým o skupine na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť, energetiku a životné prostredie, ktorá pomohla spojiť tri rôzne politické oblasti a významne prispela napr. k diskusii počas prípravy súboru dokumentov Komisie týkajúcich sa energetiky a klimatických zmien a rovnako k vývoju trvalo udržateľnej priemyselnej politiky.
- Platí to tiež pre iniciatívu CARS21, ktorej odporúčania sa stali základom pre oznámenie Komisie o regulačnom rámci pre automobilový priemysel a viedli k dôležitým legislatívnym návrhom, napr. o rozšírení európskeho systému typového schvaľovania celých vozidiel a o jeho zjednodušení.
- Skupina na vysokej úrovni pre textilné výrobky zásadne pomohla určiť politické priority a na praktickej úrovni ustanovila širokú priemyselnú platformu pre výskum a vývoj.
- Iniciatíva EnginEurope týkajúca sa strojárstva a pracovná skupina pre konkurencieschopnosť IKT predložili správy, ktoré pomohli stvárniť našu priemyselnú politiku.

¹⁰ V oznámení Komisie „Energetická politika pre Európu“, KOM(2007) 1, sa stanovujú kvantitatívne ciele a úlohy.

¹¹ Podrobné informácie o pokroku možno nájsť v dokumente SEK(2007) 917.

- Skupina na vysokej úrovni LeaderSHIP 2015 vypracovala celú sériu odporúčaní, ktoré pomohli premeniť európsky námorný priemysel, ktorého prevádzková činnosť bola značne závislá od štátnej pomoci, na pulzujúce a konkurencieschopné odvetvie, ktorého lodeniciam pomoc v oblasti inovácií len prospieva, pričom miera pomoci je prispôsobená tak, aby odrážala a odmeňovala inteligentné riskovanie a posilnila technologický rozmach.
- Ďalšie skupiny, ktorých práca stále prebieha, ako napríklad fórum pre liečivá a fórum pre obranný priemysel, predložili čiastočné výsledky. Čoskoro začne pracovať skupina na vysokej úrovni pre chemické látky.
- Iniciatívy v oblasti práv duševného vlastníctva a zručností¹² ukazujú, že tieto politiky sú dôležitými súčasťami stratégie priemyselnej konkurencieschopnosti. Iniciatíva v oblasti práv duševného vlastníctva viedla k niekoľkým činnostiam, vrátane spoločnej akčnej stratégie EÚ a USA v oblasti práv duševného vlastníctva a falšovania a dialógu o právach duševného vlastníctva s prioritnými krajinami pre presadzovanie práv duševného vlastníctva. Iniciatíva v oblasti zručností rieši prostredníctvom niekoľkých akcií nedostatok kvalifikovaných síl a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými kvalifikáciami v priemysle.

Politika súdržnosti rovnako prispela dôležitou mierou k zlepšeniu konkurencieschopnosti priemyslu. V súlade so strategickými zásadami Spoločenstva pre súdržnosť 2007 – 2013 členské štáty zameriavajú investície Európskeho reštrukturalizačného a rozvojového fondu a Európskeho sociálneho fondu na oblasti úzko späté s programom rastu a zamestnanosti, najmä na zvyšovanie kvality ľudského kapitálu, na výskum, inovácie, podnikanie a podporu malým a stredným podnikom.

Komisia ďalej vytýčila rozsiahlu stratégiu¹³ týkajúcu sa vonkajšej konkurencieschopnosti priemyslu EÚ, aby využila prínosy globalizácie a zaistila priaznivejšie medzinárodné prostredie pre európske podniky.

Väčšina horizontálnych a odvetvových iniciatív opísaných v oznámení z roku 2005 sú dlhodobé projekty, ktoré budú v období rokov 2007 – 2009 pokračovať.

Celkovo možno povedať, že ekonomický vývoj v poslednej dobe, rovnako ako skúsenosti a spätná väzba v súvislosti s kľúčovými piliermi priemyselnej politiky z roku 2005 ukazujú, že túto politiku nie je treba zásadne meniť.

3.2. Plánovanie do budúcnosti

Ako odpoveď na výzvy posledných rokov chce Komisia na základe hodnotenia súčasnej situácie a výsledkov dosiahnutých od roku 2005 posilniť niektoré z už prebiehajúcich iniciatív a začať niektoré nové.

V prílohe I je uvedený podrobný prehľad horizontálnych a odvetvových iniciatív s vyznačenými najvyššími prioritami pre každé odvetvie. Implementácii iniciatív bude v prípade potreby predchádzať hodnotenie vplyvu. Uvedený prehľad je aktualizáciou prehľadu uverejneného v oznámení z roku 2005, ktorý bol založený na širokej konzultácii členských štátov a zúčastnených strán.

¹² Komisia má v úmysle predložiť svoje stanoviská týkajúce sa počítačových zručností v roku 2007.

¹³ KOM(2006) 567 „Globálna Európa: svetová konkurencia“.

Politické akcie podporujúce konkurencieschopnosť priemyslu prebiehajú sčasti na úrovni Spoločenstva a sčasti na úrovni členských štátov, ale spojenie medzi priemyselnou politikou EÚ a vnútroštátnymi politickými akciami je stále slabé. Obnovená Lisabonská stratégia poskytuje dobrú príležitosť na posilnenie týchto interakcií, najmä preto, že integrované usmernenia prijaté Radou zahŕňajú rovnako usmernenie týkajúce sa priemyselnej politiky. Členské štáty by mali vo svojich každoročných správach o pokroku informovať o tých politických akciách, ktoré sa vzťahujú na konkurencieschopnosť priemyslu a sú spojené s kľúčovými výzvami členských štátov. Komisia bude na niektorých vybraných otázkach pracovať spoločne s členskými štátmi, aby sa určili a šírili osvedčené postupy. To rovnako umožní Komisii lepšie integrovať vnútroštátne rozmery tvorby politík do horizontálnych a odvetvových iniciatív uvedených v tomto oznámení.

3.3. Stavať na priebežnej práci a reagovať na nové výzvy

Hoci sa celková koncepcia priemyselnej politiky z roku 2005 stále javí ako vhodná, určité výzvy stále existujú a význam niektorých dokonca stúpol. Globalizácia, technologické a klimatické zmeny spoločne vytvárajú konkurenčný tlak na prispôsobenie našej ekonomiky: je to proces, ktorý vedie k rozmiestneniu zdrojov tam, kde vytvárajú najväčšiu pridanú hodnotu.

3.3.1. Horizontálne iniciatívy

1. Zjednodušenie a zlepšenie regulačného prostredia a zníženie administratívnej záťaže podnikov zostane hlavnou prioritou Komisie, rovnako ako potreba zaistiť takú právnu úpravu, aby podporovala „eko-inovácie“ a trvalo udržateľnejšie spotrebné a výrobné modely. Úsilie Komisie sa v budúcnosti ešte zintenzívni a zvláštna pozornosť sa bude venovať oblastiam ako je stavebníctvo, štatistika podnikov, zdravie a bezpečnosť, zamestnanecké vzťahy, doprava a fiškálne otázky/DPH. Komisia je rovnako odhodlaná pokračovať v meraní administratívnych nákladov a znižovaní administratívnej záťaže.

*Konkrétnym príkladom uplatňovania týchto opatrení v určitom odvetví sú následné opatrenia v rámci iniciatívy CARS21, kde sa bude Komisia usilovať o **zjednodušenie regulačného rámca pre automobilový priemysel** prostredníctvom neustáleho uplatňovania zásad lepšej regulácie. Hlavnými prioritami Komisie sú: počnúc rokom 2007 nahrádzanie súboru smerníc ES medzinárodnými právnymi predpismi; v určitých oblastiach zavedenie vlastného alebo virtuálneho testovania; tvorba právnych predpisov na dosiahnutie ambiciózných noriem pre emisie, vrátane dosiahnutia emisného limitu 120g/km CO₂ do roku 2012 prostredníctvom integrovaného prístupu¹⁴; zavedenie konštrukčných zlepšení motorových vozidiel z hľadiska ich bezpečnosti, ako je napríklad zavedenie elektronickej kontroly stability (2008).*

Tento prístup môže byť príkladom pre ostatné odvetvia a má zvláštny význam pre malé a stredné podniky. Vďaka ich jednoduchej štruktúre a prirodzenej schopnosti interakcie s prostredím majú malé a stredné podniky schopnosť poskytovať inovačné riešenia a pretvárať výzvy na obchodné príležitosti. Tvoria takisto základnú súčasť ďalej uvedených obchodných zoskupení. Zároveň sú menej schopné poradiť si s právnymi predpismi a administratívnym zaťažením – často predstavujúcim náklady, ktoré nie sú často priamo úmerné veľkosti podniku. A sú tiež pomerne viac ovplyvnené všetkými opatreniami, ktoré si vyžadujú fixné investície, ako napríklad opatrenia spojené so zavedením náročnejších environmentálnych noriem pre výrobné postupy alebo konečné výrobky.

¹⁴ KOM(2007) 22.

2. Ďalší súbor horizontálnych iniciatív vyplýva zo skutočnosti, že inovácie a reagovanie na rýchlo sa vyvíjajúce technológie nemožno stimulovať len regulačným rámcom. Programy financovania Spoločenstvom¹⁵ spolu so súčasnými a plánovanými európskymi technologickými platformami a spoločnými technologickými iniciatívami budujú otvorené partnerstvá a podporujú inovácie – je však potrebné aktívne reagovať aj inými formami.

Úspešné inovácie s celosvetovým dosahom vytvárajú niekoľko konkurenčných výhod pre „vedúci trh“, ako napríklad rýchlejšia návratnosť investícií, a tým i väčší stimul pre súkromné investície do ďalšieho výskumu a vývoja; výhody pre výskum a vývoj a výrobné zariadenia vyplývajúce z polohy; zvýšenie produktivity a vývozu alebo zvýšenie rastu a zamestnanosti.

Cieľom iniciatívy vedúceho trhu je prispieť k otvoreniu trhového potenciálu pre inovačné výrobky a služby odstránením prekážok brániacich rozvoju nových trhov prostredníctvom prezieravého, zladeného a koncentrovaného prístupu regulačných a ďalších politických nástrojov, aby mohli najrôznejšie technologické a obchodné inovačné modely rýchle uspokojovať dopyt z globálneho hľadiska. Tieto nástroje zahŕňajú právny a regulačný rámec, podporovanie mechanizmov otvorených inovácií, normy, postupy verejného obstarávania, ochranu duševného vlastníctva či dostupnosť kapitálu pre podnikanie. Komisia pripraví v druhej polovici roka politický dokument, v ktorom navrhne implementáciu koncepcie vedúceho trhu.

3. Ďalšími prostriedkami na urýchlenie procesu inovácie, navrhnutými v dokumente z Lahti¹⁶ sú používanie **noriem**, ktoré nielenže uľahčujú inovačným výrobkom, službám a postupom prístup na trhy, ale tiež pôsobia ako mechanizmy rozširovania značnej časti znalostí vytvorených v rámci výskumu a vývoja. Okrem toho zaistením konzistentnosti kvality a bezpečnosti nových výrobkov a dodávaných služieb normy podporujú trvalo udržateľnejšie štruktúry spotreby s väčšími výnosmi z rastu a dôveru zákazníkov.

Cieľom iniciatívy týkajúcej sa noriem bude zabezpečiť, aby sa výsledky výskumu ľahšie dostali na trh a uľahčiť napríklad prijímanie nových nízkouhlíkových či energeticky účinných technológií. Rýchlosť technologickej zmeny a zbližovanie technológií si vyžaduje, aby európske normalizačné orgány upravili svoje postupy tak, aby poskytovali príslušné výrobky včas. Musia tiež pokračovať v tvorbe celosvetových noriem. Výhody môžu byť plne využité len vtedy, ak sa do procesu stanovenia noriem zapoja všetky zúčastnené strany a ak sa budú normy tiež široko používať. Väčšie úsilie je potrebné venovať zapojeniu malých a stredných podnikov a vedeckej obce. V záujme dosiahnutia tohto cieľa predloží Komisia v druhej polovici roku 2007 oznámenie o rastúcom prínose normalizácie pre inovácie a navrhne opatrenia, ktoré budú uvedené otázky riešiť.

¹⁵ Siedmy rámcový program (7RP) a Program konkurencieschopnosti a inovácie (PKI).

¹⁶ KOM(2006) 589.

4. Globalizácia vedie k štrukturálnej transformácii. To si vyžaduje vytváranie nových a silných cezhraničných vzťahov a spojenectiev. Siete spolupráce, ako napríklad inovačné strediská a zoskupenia zamerané na výskum môžu byť silným motorom hospodárskeho rozvoja regiónov a poháňať inováciu dopredu. To súvisí s potrebou väčšej regionálnej špecializácie vo výskume a technologickom rozvoji v celosvetovo konkurencieschopnom Európskom výskumnom priestore. Iniciatíva Európskeho technologického inštitútu ďalej stavia na nadnárodných inovačných strediskách a zoskupeniach. Jej poslaním je spojiť najlepšie európske subjekty v oblasti vzdelávania, výskumu a inovácií a priniesť tak konkrétne riešenia hlavných spoločenských, hospodárskych a environmentálnych otázok.

Iniciatíva týkajúca sa zoskupení bude posudzovať, ako spoločné akcie členských štátov a Komisie podporujúcej zoskupenia a ich spoluprácu, môžu prispieť k tomu, aby sa znalostný priestor sám progresívne štruktúroval ako výkonná sieť konkurencieschopných zoskupení na svetovej úrovni, ktoré podporujú konkurencieschopnosť priemyslu a služieb.

5. Európsky priemysel má už teraz všetky predpoklady, aby mohol stavať na svojej silnej pozícii na trhu nových výrobkov, služieb a postupov založených na environmentálnych technológiách. Európske podniky sú okrem toho čím ďalej tým viac vnímavé k tomu, ako si počínajú z environmentálneho hľadiska – je to súčasť ich podnikového prístupu k spoločenskej zodpovednosti.

Budovanie na týchto silných stránkach a schopnosť priemyslu využiť výhody vznikajúcich nových trhov v oblasti environmentálnych technológií má podporiť plánovaná iniciatíva týkajúca sa **trvalo udržateľnej priemyselnej politiky**. Hlavnou snahou je premeniť potencionálne výzvy na príležitosti pre priemysel EÚ, aby sa Európa stala vedúcou silou transformácie na nízkouhlíkové a energeticky účinnejšie hospodárstvo. Prispeje tak k dosiahnutiu cieľov súboru dokumentov v oblasti energetiky a klimatickej zmeny prijatého Európskou radou v marci 2007.

Komisia rovnako vypracuje doplňujúci akčný plán na podporu trvalo udržateľnej výroby a spotreby v EÚ. Tento akčný plán bude reakciou Komisie na žiadosť vznesenú v obnovenjej stratégii trvalo udržateľného rozvoja EÚ.

Tri základné zásady trvalo udržateľnej priemyselnej politiky, ktorými sa bude ďalej zaoberať v rámci akčného plánu začiatkom roku 2008, sú tieto:

Podnecovať rozvoj a komerčné využívanie nízkouhlíkových a energeticky účinných technológií, výrobkov a služieb, napríklad podporou vedúcich trhov a vytváraním stimulov pre lídrov v tejto oblasti. To si môže vyžadovať vhodné finančné nástroje a vývoj trhovo orientovaných nástrojov podporujúcich prijímanie výrobkov a služieb, ktoré sú priateľské voči životnému prostrediu – vrátane úsilia lepšie zahrňať náklady na životné prostredie bez toho, aby boli dotknuté pravidlá štátnej pomoci.

Vytvorenie dynamického vnútorného trhu: So zreteľom na prebiehajúce preskúmanie právnych predpisov týkajúcich sa vnútorného trhu vyvinie Komisia silnú politiku v súvislosti s výrobkami a odstránením prekážok vnútorného trhu. To bude zahŕňať ambicióznejšie minimálne požiadavky odstupňované podľa náročnosti, doplnené prípadne dobrovoľnými „vedúcimi“ normami a stimulmi, ako napríklad označovanie, ktoré budú motorom lepších výkonov. Rozšírená smernica o elektrických spotrebičoch bude svojou podporou „eko-dizajnu“ najvýznamnejších výrobkov základným kameňom tohto prístupu. Rovnako budú

propagované environmentálne systémy riadenia a energetické služby pre firmy a domácnosti, podporované jednoduchým rámcom priateľským pre užívateľov.

Vytváranie celosvetových trhov pre nízkouhlíkové a energeticky účinné technológie, výroby a služby: Rýchlejšie prijímanie environmentálnych technológií a noriem pre trvalo udržateľnejšie technológie, výroby a služby v EÚ môže otvoriť cestu vývoju medzinárodných noriem, ktoré by lepšie integrovali environmentálne hľadiská prijímaním prístupu zohľadňujúceho životnosť. To môže priniesť európskym podnikom výhodu „prvého ťahu“ v celosvetovej konkurencii. Medzinárodné odvetvové dohody pre energeticky náročné priemyselné odvetvia majú dôležitý potenciál vytýčiť globálne referenčné kritériá pre účinnosť energií a zdrojov a podporiť technológie, ktoré tieto referenčné kritériá spĺňajú. Tieto odvetvové dohody, ktoré musia byť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže, a ciele v oblasti životného prostredia by mali pomôcť vytvárať vývozné trhy pre popredné európske technológie, služby a výroby. Je možné doplniť ich medzinárodnými alebo dvojstrannými dohodami o rozširovaní a využívaní environmentálnych technológií podporou využívania flexibilných nástrojov Kjótskeho protokolu a prostredníctvom obchodnej a rozvojovej politiky.

6. **Energetiky náročné priemyselné odvetvia** si budú vyžadovať osobitnú pozornosť, čo si uvedomuje Európska rada¹⁷. Na zmiernenie vplyvov európskych priemyselných odvetví a zlepšenie ich konkurencieschopnosti sú potrebné nákladovo efektívne opatrenia. Komisia na jeseň uverejní politický dokument, ktorým sa stanovujú možné spôsoby čo najlepšieho dosiahnutia tohto cieľa.

7. Pre európsky priemysel je navyše kľúčový **prístup k prírodným zdrojom a surovinám**. Mali by sa rozpracovať opatrenia prispievajúce k zaisteniu trvalo udržateľného a bezpečného prístupu k nim, vrátane zlepšenia využívania týchto zdrojov a prístupu k domácim surovinám, otvorenia trhu EÚ pre obnoviteľné suroviny, podpory vývoja prieskumných technológií a zaistenia dostupnosti kvalifikovaných pracovných síl. Okrem toho mnohostranné a dvojstranné obchodné dohody musia zaistiť, aby tretie krajiny podporovali otvorené a nenarušené trhy a zaistiť bezpečnosť a rôznorodosť dodávok surovín a pritom zohľadňovať tematickú stratégiu Komisie pre trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov. Aktívne sa budú podnikať ďalšie kroky, pokiaľ ide o žiadosť, aby Komisia vypracovala súdržný politický prístup k otázke dodávok surovín pre priemysel, ktorý bude zahŕňať všetky príslušné vnútorné a vonkajšie politiky Spoločenstva, ktorú predložila Komisii Rada pre konkurencieschopnosť 21. mája 2007.

Komisia sa bude usilovať hľadať spôsoby, ako uplatňovať svoju vonkajšiu energetickú politiku v medzinárodných vzťahoch a rokovaníach v oblasti obchodnej, priemyselnej a environmentálnej politiky, a prípadne ich pomôže zavádzať prostredníctvom technickej pomoci, aby u partnerských národov podporila politiky v oblasti trvalo udržateľnej energetiky a klimatickej zmeny.

8. Vo všeobecnejšej rovine zostávajú vonkajšie aspekty konkurencieschopnosti a prístupu na trhy kľúčové pre priemyselnú produktivitu EÚ.

*Iniciatíva zameraná na **konkurencieschopnosť a prístup na trhy** sústreďuje svoje úsilie a zdroje na tie odvetvia a trhy, ktoré majú najväčšie potencionálne prínosy pre konkurencieschopnosť. Pre Komisiu bude prioritou vedenie mnohostranných obchodných*

¹⁷ Závery z 8. a 9. marca 2007.

rokovaní, najmä kolo rokovaní o rozvoji z Dohá, bude sa však takisto usilovať o uzatvorenie novo realizovaných dvojstranných dohôd o voľnom obchode, pokročí v súvislosti s transatlantickou agendou s USA a partnerstvom s Čínou a bude riešiť necolné prekážky, ktorých význam v posledných rokoch stúpol kvôli pokračujúcemu rušeniu cieľ. Zahŕňa to otázky týkajúce sa regulácie, priamych zahraničných investícií, hospodárskej súťaže, verejného obstarávania, bezpečnosti, ochrany práv duševného vlastníctva a ďalších nehmotných aktív a boja proti falšovaniu. Znamená to tiež, že odmietnutie protekcionizmu na domácom trhu musí sprevádzať aktívne využívanie všetkých dostupných nástrojov pri vytváraní otvorených trhov a spravodlivých podmienok pre zahraničný obchod.

9. Konkurencieschopnosť priemyslu tiež závisí od jeho schopnosti reagovať na výzvy globalizácie a technologického pokroku uskutočnením **štrukturálnej zmeny**. Na riešenie dôsledkov štrukturálnych zmien vyvinula EÚ právne predpisy, ktoré sa zaoberajú reštrukturalizáciou¹⁸ a poskytuje finančnú pomoc prostredníctvom štrukturálnych fondov a Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii. Komisia kladne vyhodnotila prvé dve žiadosti adresované uvedenému fondu a požiadala rozpočtový orgán o uvoľnenie potrebných finančných prostriedkov. Je však potrebné viac sa snažiť predvídať trendy štrukturálnych zmien, lepšie sa na reštrukturalizáciu pripraviť a zlepšiť súčinnosť medzi rôznymi oblasťami politik so zapojením všetkých zúčastnených strán.

Prostredníctvom iniciatívy zameranej na štrukturálnu zmenu rozšíri Komisia svoju analytickú prácu a bude pôsobiť ako prostredník výmeny osvedčených postupov. Prvá výročná správa o reštrukturalizácii bude uverejnená v polovici roku 2008. Oznámenie Reštrukturalizácia a zamestnanosť¹⁹ z roku 2005 bude preskúmané s cieľom podporiť širšie partnerstvo na európskej úrovni. Zo strednodobého hľadiska je cieľom iniciatívy vybaviť všetky dotknuté subjekty lepšími informáciami o reštrukturalizácii a o vysporiadaní sa s jej dôsledkami. Malo by sa zohľadňovať i to, ako by bolo možné v tomto kontexte čo najlepšie využiť fondy EÚ. Komisia vyhodnotí, či do roku 2009 zreviduje svoje pokyny v súvislosti so štátnou pomocou, ktoré sa týkajú záchrany a reštrukturalizácie.

10. Jednou z hlavných štrukturálnych zmien bolo vo vysoko vyspelých ekonomikách presunutia zamestnanosti do oblasti služieb. Táto skutočnosť by sa nemala stavať na rovnakú úroveň s odpriemyselnosťou. Odráža to prehĺbujúcu sa medzinárodnú deľbu práce a rozdelenie predtým integrovaných vertikálnych výrobných procesov. Následkom toho **sú priemysel a služby neoddeliteľne prepojené**. Cena, kvalita a produktivita niektorých odvetví služieb, najmä podnikateľských služieb náročných na vedomosti, bude mať vplyv na konkurencieschopnosť priemyslu. Napríklad právne predpisy ovplyvňujúce výkon odborných a ďalších obchodných služieb, finančných služieb alebo ovplyvňujúce maloobchod a distribúciu majú takisto na priemysel vplyv. Konkurenčné sieťové odvetvia navyše zvyšujú konkurencieschopnosť priemyslu ako celku. Priemysel je okrem toho používateľom i poskytovateľom narastajúceho spektra služieb spojených s inovačnými technológiami a výrobkami.

¹⁸ Smernica Rady 94/45/ES z 22. septembra 1994 o zriaďovaní Európskej zamestnaneckej rady alebo postupu v podnikoch s významom na úrovni Spoločenstva a v skupinách podnikov s významom na úrovni Spoločenstva na účely informovania zamestnancov a prerokovania s nimi; smernica Rady 98/59/ES z 20. júla 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania; a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/14/ES z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami v Európskom spoločenstve.

¹⁹ KOM(2005) 120.

Iniciatíva zameraná na priemysel a služby uskutoční podrobné preskúmanie a analýzu konkurencieschopnosti odvetví služieb a ich vplyvu na konkurencieschopnosť priemyslu a ak to bude potrebné, vykoná tiež ďalšie odvetvové monitorovanie. Výsledkom by malo byť určenie všetkých prekážok brániacich zlepšeniu konkurencieschopnosti a možných zlyhaní trhu, ktoré by mohli byť dôvodom činnosti na riešenie osobitných problémov v jednotlivých priemyselných odvetviach a/alebo odvetviach služieb.

V súlade s modernou politikou MSP pre rast a zamestnanosť²⁰ bude Komisia naďalej zabezpečovať, aby jej iniciatívy zamerané na priemyselnú politiku brali do úvahy záujmy malých a stredných podnikov, ktoré hrajú kľúčovú úlohu pri vytváraní trvalo udržateľného rastu a lepších pracovných miest a väčšieho počtu týchto miest.

3.3.2. Odvetvové iniciatívy

Ukázalo sa, že okrem horizontálnych iniciatív je dôležitá aj stratégia hĺbkového preskúmania otázok špecifických pre jednotlivé odvetvia. Prijmú sa **dve nové iniciatívy** v oblasti spracovania potravín a elektrotechniky, čo sú rozsiahle odvetvia s vysokým potenciálom pre tvorbu rastu a pracovných miest.

Všetky odvetvové iniciatívy by mali vhodne využívať moderné nástroje rámcového programu pre výskum, a to technologické platformy a spoločné technologické iniciatívy a ich odporúčania.

11. Po postupných reformách v súvislosti so Spoločnou poľnohospodárskou politikou, ktoré presmerovali podporu z výrobkov smerom k priamym platbám poľnohospodárom a zamerali sa na trhovú orientáciu a konkurencieschopnosť vstúpil európsky **potravinársky priemysel** do obdobia prispôsobovania. V celosvetovom meradle sa toto prispôsobovanie odohráva v čase vysokých komoditných cien, existujúcich obmedzení v prístupe ku kľúčovým surovinám a tvorby politiky v oblasti vonkajšieho obchodu v súvislosti s prístupom na trhy. Nízka produktivita práce, pretrvávajúce nedostatky v oblasti inovácií, meniace sa preferencie spotrebiteľov a právne predpisy, ktorých množstvo sa v posledných rokoch zvýšilo, pretože bolo potrebné riešiť obavy spotrebiteľov týkajúce sa zdravia a životného prostredia - to všetko sú výzvy, ktorým musí priemysel čeliť. Harmonizované právne predpisy EÚ v oblasti potravín však naďalej prispievajú k bezpečnosti potravín a k dôvere spotrebiteľov v celej Únii a k rozvoju jej poľnohospodársko-potravinárskeho odvetvia.

Zacielenou iniciatívou chce Komisia riešiť uvedené výzvy a pretrvávajúci nedostatok inovácií, najmä z hľadiska veľkého podielu malých a stredných podnikov v tomto odvetví. Na základe analýzy konkurencieschopnosti a rozsiahlych konzultácií so zúčastnenými stranami v roku 2007 a vychádzajúc z práce technologickej platformy „jedlo pre život“ stanoví Komisia v oznámení v roku 2008 súbor opatrení, ktoré sa majú vykonať. Tieto opatrenia môžu zahŕňať stratégiu zameranú na zvýšenie počtu výrobkov s väčšou pridanou hodnotou, cielené prijímanie výsledkov výskumu a vývoja, trvalé úsilie o inováciu v malých a stredných podnikoch (vrátane otázok veľkoobchodu a maloobchodu) a posilnenie medzinárodného rozmeru, lepší prístup na trhy v tretích krajinách a v odôvodnených prípadoch zníženie administratívnej záťaže. Dané opatrenia doplnia priebežné preskúmanie právnych predpisov v oblasti potravín a iniciatívy zamerané na nové potraviny a označovanie potravín, ktoré značne zjednodušia legislatívny rámec a znížia záťaž, ktorej na úrovni EÚ podniky čelia.

²⁰ KOM(2005) 551.

12. **Elektrotechnika** hrá v ekonomike EÚ dôležitú úlohu ako dodávateľ medziproduktov, konečného kapitálového tovaru a spotrebného tovaru. Toto odvetvie čelí zvýšenému konkurenčnému tlaku ako zo strany už zavedených, tak i vznikajúcich ekonomík. Falšovanie a ochrana práv duševného vlastníctva sú pre toto odvetvie otázkami zásadného významu.

***ELECTRA** je spoločná iniciatíva Komisie a tohto priemyselného odvetvia, zameraná na určenie hlavných konkurenčných výziev, ktorým čelí európsky elektrotechnický priemysel v dhodobom horizonte a na vypracovanie prípadných odporúčaní na posilnenie jeho konkurencieschopnosti v celosvetovom meradle. Táto iniciatíva preskúma potenciál pre uplatňovanie zásad lepšej regulácie a príspevky k diskusii o energetickej účinnosti, ako aj koncepciu vedúcich trhov. Na základe výsledkov môže Komisia v roku 2008 navrhnúť ďalšie akcie.*

Okrem toho sa zintenzívni priebežná práca v niekoľkých odvetviach, ktoré nielenže čelia potrebe reagovať na rýchly technologický a vedecký rozvoj v oblasti technológií a vedy, ale tiež prekážkam, ktoré im bránia plne využívať výhody vnútorného trhu.

13. Pokiaľ ide o **vesmírny priemysel** európsku vesmírnu politiku²¹ spoločne vypracovala Komisia a Európska vesmírna agentúra (ESA). Spolu s ňou by sa mali rozvíjať predbežné prvky európskeho vesmírneho programu, aby sa dosiahla maximálna komplementarita a prehľadnosť všetkých vesmírnych programov, čím sa zaistí čo najúčinnšie využívanie investícií do vesmíru v Európe.

Komisia vyhodnotí, či je na európskej úrovni potrebný regulačný rámec, pokiaľ ide o kontrolu šírenia satelitných údajov a či sú potrebné podporné normy. Komisia rovnako zhodnotí, po konzultáciách o zelenej knihe o aplikáciách GALILEO²², do akej miery by mohli právne predpisy na európskej alebo vnútroštátnej úrovni podporiť vývoj uvedených aplikácií. Bude ďalej podnecovať prechod na trhovo orientovaný prístup pre pridelenie frekvencií, celoeurópske prístupy k využívaniu frekvencií a bude rokovať s členskými štátmi a medzinárodnými partnermi o možnostiach, ako ešte zefektívniť právne predpisy týkajúce sa kontroly vývozu. Európska vesmírna agentúra a Komisia do konca roka 2008 navrhnu nové projekty v oblasti výskumu a vývoja zamerané na integrované vesmírne aplikácie, vrátane integrácie s pozemskými systémami. ESA pripraví do roku 2008 návrhy na financovanie jej dlhodobého vesmírneho vedeckého programu a navrhne nové technologické činnosti v oblasti výskumu a vývoja. Iniciatíva globálneho monitorovania životného prostredia a bezpečnosti (GMES) poskytne vesmírne služby v oblasti životného prostredia, umožňujúce monitorovanie a kontrolu vplyvov klimatických zmien.

14. Odvetvia obranného priemyslu sú v Európe podriadené veľmi rôznym vnútroštátnym právnym predpisom, čo spomalilo ich vývoj v európskom meradle, znevýhodňuje toto odvetvie voči medzinárodnej konkurencii a zle zhodnocuje peniaze vynaložené na **obranu a bezpečnosť**. Zámerom Komisie je posilniť konkurencieschopnosť európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne v spoločnom úsilí s Európskou obrannou agentúrou.

*V záujme dosiahnutia tohto cieľa sa jedna z iniciatív zameria na vytvorenie európskeho trhu s **obranými** zariadeniami, technologický rozvoj ako aj na zlepšovanie celosvetovej*

²¹ KOM(2007) 212, v konečnom znení.

²² Rádionavigačný systém Galileo bude v budúcich rokoch po rozmiestnení sústavy 30 družíc poskytovať navigačné a lokalizačné služby.

konkurencieschopnosti podnikov vyrábajúcich obranné zariadenia v EÚ. Komisia pripravuje rámcové oznámenie zaoberajúce sa otázkami priemyslu a trhu, smernicu o obrane a verejnom obstarávaní v oblasti obrany a bezpečnosti a rovnako nariadenie o premiestňovaní obranného tovaru v rámci EÚ. Do roku 2009 sa očakávajú ďalšie výsledky: homogénne mapovanie európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne a príručka normalizácie európskej obrany.

15. Komisia sa okrem toho usiluje o iniciatívu, ktorá sa zameria na zvláštne výzvy spojené s **výskumom v oblasti bezpečnosti** a náležite zohľadní jeho úzku väzbu na otázky obrany, ktorými sa zaoberá napr. uvedená smernica o verejnom obstarávaní v oblasti obrany a bezpečnosti.

*Iniciatíva predpokladá zriadenie **Európskeho fóra pre výskum bezpečnosti a inovácie** s cieľom vyvinúť do konca roka 2009 spoločný program výskumu v oblasti bezpečnosti. Zároveň posilní dialóg medzi verejným a súkromným sektorom na poli európskeho výskumu v oblasti bezpečnosti a zvýši prehľadnosť a súčinnosť rôznych prebiehajúcich programov a iniciatív.*

16. Európskemu **farmaceutickému odvetviu** hrozí odklonenie investícií do výskumu a vývoja liečiv do USA a tiež v stále väčšej miere na ďaleký východ. Schopnosť Európy efektívne reagovať je obmedzená hlavne chýbajúcim efektívnym jednotným trhom s liečivami.

Na riešenie tohto problému zvolila Komisia dvojaký prístup – modernizáciu európskeho legislatívneho rámca prostredníctvom prieskumu v oblasti liečiv a prebiehajúce európske fórum, kde sa priamo s členskými štátmi a hlavnými zúčastnenými stranami riešia kritické otázky ovplyvňujúce konkurencieschopnosť, ako napríklad stanovovanie cien a refundácia. Na prepojenie týchto súčastí uverejní Komisia do konca roka 2007 oznámenie, v ktorom sa stanoví stratégia a predstava o budúcej konkurencieschopnosti tohto kľúčového odvetvia. Základom bude verejná konzultácia, ktorá sa začne v priebehu leta 2007.

17. Ako reakcia na záväzky uvedené v oznámení o priemyselnej politike z roku 2005 Komisia v súčasnosti pripravuje oznámenie týkajúce sa konkurencieschopnosti **kovospracujúceho priemyslu** a oznámenie týkajúce sa **konkurencieschopnosti odvetví lesného hospodárstva**.

4. ZÁVERY

V súčasnosti funguje priemysel v relatívne priaznivom makroekonomickom prostredí, ale to nie je dôvodom na spokojnosť.

Akcie opísané v oznámení z roku 2005 pomohli stvárniť našu politiku, ktorá je prínosom pre európske priemyselné odvetvia, veľké spoločnosti aj malé a stredné podniky. Integrovaný prístup sa ukázal ako úspešný a podporili ho Parlament aj členské štáty. Preto sa vyzýva ku kontinuite a odhodlanosti v súvislosti s existujúcou politickou stratégiou a vyžaduje sa zapojenie a vyvážené zastúpenie všetkých zúčastnených strán. V tejto súvislosti bude prioritou zaviesť taký politický rámec, aby mohol priemysel čo najlepšie reagovať na globalizáciu a klimatické zmeny.

SK

15

SK